

**Cestovní ruch a rekreace na území
Královéhradeckého kraje**

Příloha č.9

Obsah:

1. METODIKA A POPIS ANALÝZ	2
1.2. ANALÝZA ZATÍŽENÍ REGIONU NÁVŠTĚVNOSTÍ	2
1.2. ANALÝZA ZATÍŽENÍ OBJEKTY INDIVIDUÁLNÍ REKREACE	4
1.3. ANALÝZA ZATÍŽENÍ KRAJINY DOPRAVOU PROBÍHAJÍCÍ V RÁMCI CESTOVNÍHO RUCHU.....	5
1.4. ANALÝZA ZATÍŽENÍ KRAJINY JEDNOTLIVÝMI FORMAMI CESTOVNÍHO RUCHU	7
2. PROGRAMOVÉ A KONCEPČNÍ DOKUMENTY STÁTNÍ POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU	10
3. PROGRAMOVÉ A KONCEPČNÍ DOKUMENTY POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU REGIONÁLNÍ ÚROVNĚ.....	10

1. Metodika a popis analýz

(Mgr. Emil Kudrnovský)

1.2. Analýza zatížení regionu návštěvností

Intenzita cestovního ruchu v kraji v posledních letech roste vzhledem k dostupnosti regionu z významných sídel (včetně Prahy) a vzhledem k přímé vazbě na Polsko a nepřímé na Německo. Model zatížení krajiny cestovním ruchem je možné vytvořit na základě aktuálních údajů o kapacitě a využití ubytovacích zařízení, o celkovém počtu obyvatel sídel regionu a o návštěvnosti objektů a lokalit cestovního ruchu v kraji.

Ubytovací kapacity

Zjistit skutečné ubytovací kapacity v obcích a městech kraje je prakticky nemožné vzhledem k neexistující ohlašovací povinnosti fyzických a právnických osob o stavu vybavenosti a poskytovaných služeb, navíc tyto podrobné údaje Český statistický úřad nesděluje.

V roce 2002 bylo v České republice cca 524,8 tis. lůžek v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu. Z nich bylo přibližně 52 tis. lokalizováno v Královéhradeckém kraji (2. místo po Praze). Rozhodující část lůžek (cca 35 tis.) v rámci ubytovacích kapacit kraje se nachází v turistické oblasti Krkonoše, ve které je koncentrace turistických lůžek přibližně osmkrát vyšší než koncentrace obyvatelstva a v přepočtu na obyvatele dosahuje nejvyšší hodnoty mezi všemi regiony České republiky (na 1 000 obyvatel připadá přibližně 306 lůžek v ubytovacích zařízeních, v úhrnu České republiky dosahuje tento ukazatel hodnoty 55,7 lůžek, v úhrnu Královéhradeckého kraje pak 108,3 lůžek).

Podobně významné postavení cestovního ruchu lze dokumentovat také srovnáním prostřednictvím rozlohy území okresů. Koncentrace turistických lůžek na km² se v okrese Trutnov pohybuje kolem 32,2, v úhrnu České republiky dosahuje tento ukazatel hodnoty 7,2 lůžek/km², v úhrnu Královéhradeckého kraje pak 12,5 lůžek/km². Tato územní koncentrace je po Praze a okrese Jablonec nad Nisou nejvyšší mezi okresy České republiky.

Počet ubytovacích zařízení stoupl v Královéhradeckém kraji za poslední dekádu přibližně čtyřnásobně a v roce 2001 dosáhl počtu 1 618, v okrese Trutnov 1 094 zařízení.

Přesné údaje o kapacitě ubytování (kromě regionu Krkonoše) jsou k dispozici pouze na úrovni bývalých okresů, odhadem lze však říci, že lůžková kapacita žádného jiného střediska v kraji nepřesahuje hranici 3 000 lůžek. Vybavenost ostatních regionů kraje je v tomto ohledu o minimálně o stupeň níže než v Krkonoších. Mezi centra cestovního ruchu s lůžkovou kapacitou přesahující hranici 800 lůžek lze zařadit krajské město Hradec Králové a obce v regionech vhodných pro dlouhodobější rekreaci – tj. centra cestovního ruchu v Krkonoších, Orlických horách a Českém ráji.

Využití ubytovacích zařízení

Podle počtu lůžek a průměrnému počtu přenocování (hodnota 3,8 dne), kterou turista strávil v kraji v roce 2002, lze teoreticky vypočítat maximální možné využití ubytovacích kapacit Královéhradecké kraje. Výsledná hodnota 4,9 mil. ubytovaných návštěvníků je přibližně pětinasobek skutečného počtu ubytovaných návštěvníků kraje (910 tis.), reálná hodnota je dána sezónností jednotlivých středisek. Samotný okres Trutnov navštívilo přes 600 tisíc návštěvníků. Významné postavení zauímají z hlediska lůžkových kapacit i realizované návštěvnosti největší turistická centra Krkonoš – např. Špindlerův Mlýn a Pec pod Sněžkou se umístily v posledních 3 letech mezi 6 nejnavštěvovanějších turistických středisek v České republice.

Počet zahraničních turistů v registrovaných ubytovacích zařízeních se postupně zvyšuje a v roce 2002 činil cca 320 tis., což je 35 % z celkového počtu ubytovaných. Největší nárůst byl zaznamenán počátkem 90. let, postupně dochází ke stabilizovanému trendu s mírnými výkyvy. Převažují turisté ze sousedních zemí – z Německa (62 %), z Polska (11 %), a dále turisté z Nizozemí (8 %).

Charakter návštěvnosti Královéhradeckého kraje je díky přírodním podmínkám příznivě vyrovnaný v oblastech Krkonoš a Orlických hor. Na první čtvrtletí v Krkonoších připadá přibližně 27 % ubytovaných hostů, na druhé čtvrtletí 24 %, na třetí (letní sezóna) 32 % a na čtvrté čtvrtletí 17 %. V ostatních oblastech kraje, které nejsou využívány pro zimní sporty a jsou vázány letní rekreací a na kulturní památky a akce, je hlavní nápor návštěvnosti v letních měsících (cca 78 % návštěvníků). Výjimkou je Hradec Králové kde vyrovnaný stav ubytovaných po celý rok.

Návštěvnost objektů cestovního ruchu

Návštěvnost objektů cestovního ruchu lze sledovat většinou pouze z údajů objektů zpřístupněných za určité vstupné, návštěvnost ostatních lokalit lze určit pouze odhadem nebo z výsledků lokálních sčítacích akcí. Mezi základní objekty cestovního ruchu v České republice patří památkové objekty (hrady, zámky, kláštery, kostely, zříceniny, mlýny, věže apod.), kulturní objekty (muzea, galerie, hvězdárny, divadla).

Ostatní

Mezi ostatní objekty patří sportovní objekty, přírodní objekty (lokality) a ostatní. Mezi nejnavštěvovanější objekty cestovního ruchu tohoto typu se sledovatelnou návštěvností patří Adršpašské skály s roční návštěvností 250 000 lidí, ale zejména Zoologická zahrada ve Dvoře Králové nad Labem jejíž roční návštěvnost 520 000 lidí je nejvyšší v celém kraji.

Souhrn

Největší zatížení vykazují zejména oblasti tradičních center cestovního ruchu. Na území Královéhradeckého kraje dle intenzity cestovního ruchu vyčnívají nad běžným průměrem

tradiční oblasti Krkonoše, Orlické hory a jižní část Českého ráje. Plošně menšími ale stejné intenzity jsou oblasti Adršpašsko-Teplicko, Náchodsko, Královédvorská a město Hradec Králové.

V oblasti Krkonoš dochází k extrémní koncentraci v Peci pod Sněžkou (se severní částí obce – Sněžka), dále Špindlerův Mlýn, branou do Krkonoš je Vrchlabí a mezi tato sídla lze zařadit i Jánské lázně (díky lanovce na Černou horu a lázním). Z několika zdrojích se uvádí roční návštěvnost Krkonoš 6 mil. V oblasti Orlických hor lze pouze odhadnout extrémní koncentrace návštěvníků v oblastech známých středisek Deštné a Říčky, které ovšem svým objemem nedosahují středisek v Krkonoších. Na rozdíl od ostatních přirozených oblastí se zvyšuje zatížení v těchto oblastech koncentrací návštěvníků také v zimní sezóně.

Český ráj zasahuje jen částečně na území kraje, ale právě jedněmi ze svých nejnavštěvovanějších lokalit – hrad Kost, Prachovské skály a Jičín. V oblasti Adršpašsko-Teplické je extrémní zatížení dáno zejména návštěvností v Adršpašských skalách. Na Náchodsku je nejzatíženější částí Babiččino údolí, zejména v okolí Ratibořic. Na Královédvorská je jednoznačně největším tahounem zoologická zahrada a zámek Kuks s Braunovým Betlémem. Tyto čtyři oblasti jsou typické svou letní sezónností, v zimním období návštěvnost klesá téměř až na nulovou hodnotu (výjimkou je zimní provoz zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem, ale vzhledem k celkové návštěvnosti nezpůsobuje výraznou zátěž území).

Poslední oblastí je krajské město Hradec Králové a jeho okolí, zcela plní funkci kulturního, sportovního a administrativního centra kraje. Návštěvnost vyplývající z cestovního ruchu je rovnoměrně rozložena celoročně s mírným navýšením v letní sezóně.

Na základě papírově známých skutečností hodnot jednotlivých jevů byly stanoveny čtyři základní stupně zatížení (viz obr. 5) – malé (do 20 tis. návštěvníků), zvýšené (20 – 70 tis. návštěvníků), vysoké (70 – 200 tis. návštěvníků) a extrémní (nad 200 tis. návštěvníků). Největší váha byla kladena na vyčísitelné údaje sledovatelné návštěvnosti, ostatní hodnoty zatížení stanoveny syntézou regionálních informací a odhadů návštěvnosti.

1.2. Analýza zatížení objekty individuální rekreace

Mezi objekty individuální rekreace (tzv. objekty druhého bydlení) se řadí soukromé chaty, chalupy, zahradní domky a chaty užívané nekomerčně jen jejich vlastníky, případně nejbližšími rodinnými příslušníky. Vysokým počtem objektů druhého bydlení zaujímá ČR v Evropě přední postavení. Hodnotit zatížení krajiny tímto typem rekreace lze z údajů o počtu objektů druhého bydlení a z údajů o trvalém bydlišti majitele (za předpokladu, že z místa trvalého bydliště dojíždí).

Zatížení území Královéhradeckého kraje objekty individuální rekreace bylo stanoveno na základě hustoty objektů druhého bydlení v jednotlivých obcích do čtyř kategorií

- malé (do 2 objektů na 1 km²)
- zvýšené (2 - 7 objektů na 1 km²)
- vysoké (7 – 20 objektů na 1 km²)
- extrémní (nad 20 objektů na 1 km²)

Jednotlivé areály vznikly interpolací hodnot, okrajových oblastech kraje v důsledku chybějících hodnot došlo ke zkreslení, přesto lze tyto areály použít dále k celkovému hodnocení vlivu cestovního ruchu na ŽP.

Data o počtu objektů druhého bydlení byla naposledy zjišťována při SLDB v roce 1991 (zdroj ČSÚ), při kterém se kromě klasických chat, chalup a rekreačních domků sledovaly také byty v rekreačních chalupách nevyčleněných z bytového fondu. Tato statistika je však zatížena mnoha metodickými nepřesnostmi, proto tyto údaje musíme brát se značnou rezervou (zejména ve městech).

Mezi obce s největším počtem objektů druhého bydlení patří Hradec Králové (2289), Pec pod Sněžkou (346), Náchod (308), Červený Kostelec, Deštné v Orlických horách, Trutnov a Stará Paka (nad 240 objektů). Hradec Králové vyčnívá svým počtem z důvodu velkého počtu chat v zahrádkářských koloniích, a dále se tento údaj vztahuje k poměrně velkému území. Proto za reprezentativnější hodnoty lze považovat počet objektů druhého bydlení v jednotlivých obcích na 1 km² plochy obce (viz obr. 6). Po této úpravě se Hradec Králové posunul až na třetí místo za Meziměstí (44 objektů na 1 km²) a Lhotu pod Hoříčkami (24 objektů na 1 km²).

Z analýzy lze vysledovat lokality s největší hustotou rekreačních objektů – západní cíp kraje (začínající Český ráj), Podzvičinsko, Babiččino údolí a okolí, severní podhůří Orlických hor, Hradec Králové a okolí Meziměstí. V tomto srovnání nepatří oblast Krkonoš k dominantním, vzhledem k velké rozloze a poměrně dlouhodobé ochraně národního parku (vzhledem k ostatním obcím kraje). Strukturu vlastnických vztahů k objektům individuální rekreace lze naposledy zjistit ze SLDB v roce 1971. Tyto údaje jsou vhodné ke zjištění směrů a případné intenzity pohybu za rekreací, bohužel vzhledem ke staří dat je analyzování tohoto způsobu zatížení ŽP neaktuální. Obecně platí, že podíl majitelů s trvalým bydlištěm ve velkých městech stoupá s atraktivitou území (např. v Krkonoších mělo více než dvě pětiny majitelů trvalé bydliště v Praze).

1.3. Analýza Zatížení krajiny dopravou probíhající v rámci cestovního ruchu

Královéhradecký kraj zatím není zpřístupněn žádným v evropském měřítku významným dopravním tahem, přesto je jeho dostupnost umožněna několika silnicemi I. třídy a železničními tratěmi, díky nimž sídla kraje disponují přímým spojením s Prahou, Pardubicemi, Olomoucí a dalšími sídly České republiky, které zároveň představují hlavní zdroj účastníků cestovního ruchu. Velmi důležitým faktorem je také kontaktní poloha na státní hranici s Polskem.

Mezi základní formy dopravy, které se vyskytují na zkoumaném území, patří silniční, železniční a letecká doprava. Jako formu dopravy lze označit také prvky turistické dopravní infrastruktury, do které náleží cyklostezky, značené trasy, lanovky, vleky apod. – podrobná charakteristika těchto turistických forem dopravy je součástí následujících analýz zatížení krajiny jednotlivými formami cestovního ruchu.

Silniční doprava

Vzhledem ke vzrůstající automobilizaci v ČR a zvyšujícím se podílu přepravovaného zboží a osob motorovými vozidly má silniční doprava největší podíl na zatížení krajiny ze všech forem dopravy – hlukem, vibracemi, zplodinami či odříznutím migrace.

V Královéhradeckém kraji jsou nejvýznamnějšími komunikacemi silnice I. třídy o celkové délce 415,5 km – jako důležité průtahové komunikace slouží silnice č. E442 ve směru SZ – JV a silnice č. E67 ve směru Z – SV. Síť těchto komunikací je doplněna silnicemi II. třídy o celkové délce cca 879 km. Celková hustota sítě silnic I. a II. třídy činí 27 km/100km².

Síť komunikací je dále zahuštěna silnicemi III. třídy a místními komunikacemi, jejichž význam je však vzhledem velikosti zkoumaného území již menší a lze jejich vliv na zatížení krajiny zanedbat.

Charakterizovat zatížení území dopravou je možné z hodnot frekvence dopravy na jednotlivých úsecích silnic. Takové šetření provádí Ředitelství silnic a dálnic České republiky každých pět let pod názvem „Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti“, poslední bylo pro zkoumané území provedeno v roce 2000. K jednotlivým úsekům silnic jsou k dispozici údaje celoročního průměru frekvence dopravy za 24 h (celkové i frekvence dle typu vozidla). Co by dále mohlo zpřesnit vliv dopravy v cestovním ruchu na zatížení krajiny a co bohužel není součástí zmíněného sčítání je frekvence dopravy v pracovních dnech, víkendech a svátcích či o prázdninách, a počet přepravených osob.

K charakterizování vlivu pohybu účastníků cestovního ruchu pomocí motorových vozidel byly vybrány údaje o frekvenci osobních automobilů a autobusů (viz obr. 8). Z těchto hodnot nelze určit jaký podíl činí doprava cestovního ruchu, proto pro zjednodušení předpokládáme, že je poměr dopravy cestovního ruchu k ostatním funkcím dopravy stejný na všech úsecích zájmového území.

Zatížení území Královéhradeckého kraje intenzitou dopravy za účelem cestovního ruchu bylo stanoveno z frekvence osobních automobilů a autobusů za 24 hodin na jednotlivých úsecích silnic I. a II. třídy do čtyř kategorií (viz obr. 9) – malé (do 1 000 vozidel), zvýšené (1 - 5 tis. vozidel), vysoké (5 – 10 tis. vozidel), extrémní (nad 10 000 vozidel).

Vzhledem k růstu intenzity provozu a počtu vozidel bude zatížení krajiny dopravou stále vzrůstat. Přispívají k tomu i záměry rozvoje silniční sítě - nejvýznamnějším v Královéhradeckém kraji je záměr dokončení dálnice D 11. Ta by měla vést z Prahy do Hradce Králové (úsek do Poděbrad je již hotový) a potom přes Jaroměř do Trutnova a dále do Polska. Z Jaroměře je dále uvažována výstavba rychlostní komunikace, státní hranici by R 11 měla překračovat někde v prostoru stávajícího hraničního přechodu Královec – Lubawka (dle Návrhu rozvoje dopravních sítí v ČR z roku 1999). Dále se uvažuje o úpravách na silnici č. I/14, která tvoří příhraniční tangenciální spojení Ústecka, Děčínska, Českolipska, Liberecka a Semilská až po Trutnov (dle Národního rozvojového plánu ČR), kde kromě jiného roste i rekreační zátěž směřující ze SRN do Krkonoš. Tyto záměry však zcela jistě přispějí

k podstatnému zlepšení dopravní dostupnosti center a lokalit cestovního ruchu na severu a východě kraje.

Železniční doprava

Ve srovnání s ostatními kraji nepatří železniční síť k nejvýznamnějším - žádná železniční trať v oblasti není zařazena mezi národní koridory. Nejvýznamnějším železničním uzlem území je Hradec Králové, z něž radiálně vychází pět železničních tratí různého charakteru a významu. Železniční síť v kraji o délce 619 km je poměrně rovnoměrně rozložena. Hustota sítě dosahuje hodnoty 13 km na 100 km². Elektrifikovány jsou pouze tratě v jižní rovinaté části kraje o délce 97 km.

V turisticky atraktivních regionech horských oblastí jsou tratě vedeny pouze podhůřími, do centrálních středisek (Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Deštné v Orlických horách apod.) nezajíždí. Potenciál využití železnice pro cestovní ruch v turisticky atraktivních oblastech je velký, brzdí jej však malá podpora vládní politiky a situace Českých drah. Přitom plné využití železnice by v některých oblastech kraje mohlo snížit frekvenci silniční dopravy a tedy zatížení krajiny.

Zatížení krajiny využitím železnice při cestovním ruchu lze hodnotit dle frekvence osobních vlaků na jednotlivých tratích či počtem přepravených cestujících. Tyto hodnoty však Českými drahami nebyly poskytnuty.

Zatížení území Královéhradeckého kraje intenzitou železniční dopravy za účelem cestovního ruchu bylo stanoveno z frekvence spojů určených pro přepravu osob z jízdního řádu pro období 14.-20.7.2003, kdy byla minimalizována doprava ve školním roce. Z hodnot frekvence spojů v jednotlivých dnech byly vypočteny hodnoty průměrné denní intenzity osobní železniční přepravy za jednotlivé úseky železniční sítě. Zatížení železniční dopravou bylo rozděleno do čtyř kategorií- malé (do 20 spojů denně), zvýšené (20 – 40 spojů), vysoké (40 – 70 spojů), extrémní (nad 70 spojů denně).

1.4. Analýza zatížení krajiny jednotlivými formami cestovního ruchu

Zatížení krajiny cestovním ruchem je dáno kumulací návštěvníků v sídlech (daná návštěvnost sídel a lokalit cestovního ruchu, využitím ubytovacích kapacit a dle počtu objektů druhého bydlení) a jejich pohybem mezi těmito sídly či objekty cestovního ruchu. Předcházející kapitoly byly proto zaměřeny na bodové zatížení jednotlivých sídel v Královéhradeckém kraji (dále kraj) a liniové zatížení dopravou probíhající v rámci cestovního ruchu.

Mezi nejvýznamnější formy cestovního ruchu, které byly hodnoceny ve zkoumaném území, patří pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, sjezdové zimní sporty a lyžařská turistika. Ostatní formy cestovního ruchu (kongresová turistika, kulturní a sportovní akce, veletrhy, venkovská turistika, lázně) byly zahrnuty již v analýze návštěvnosti jednotlivých objektů cestovního ruchu, nejsou proto uvedeny v následujícím textu. Horolezectví, paragliding, sportovní myslivost a rybolov nejsou zahrnuty do této analýzy vzhledem k chybějícím údajům.

Pěší turistika

Značené turistické pěší trasy tvoří na celém území kraje dostačující síť, která umožňuje poznání všech zajímavých míst kraje. Turisticky značené cesty spravuje Klub českých turistů (KČT). Intenzita této formy cestovního ruchu není pravidelně sledovaným jevem, vychází pouze z odhadů v několika frekventovaných místech.

V současné době je v České republice označeno celkem 38 500 km pěších tras (dle KČT), z toho v Královéhradeckém kraji je označeno cca 2 980 km tras. Celková hustota sítě turistických tras v kraji činí přibližně 62,5 km/100 km². Obecně platí, že je hustší v turisticky atraktivnějších oblastech. Lze říci, že síť značených turistických tras pro pěší je na celém území kraje dostačující. Dle Prognózy rozvoje Královéhradeckého kraje je doporučeno doplnit stávající síť o naučené stezky, zejména na Broumovsku a Žacléřsku, v Orlických a Jestřebích horách.

Intenzita pěší turistiky je maximální v letním období a kulminuje zejména v červenci a srpnu. Dostupné údaje o průměrné denní frekvenci pěších turistů se vztahují pouze k několika lokalitám (frekvence turistů z Růžové hory směrem na Sněžku dosahuje v letním období hodnot až 2 – 3 tis. osob za den) a vzájemně jsou těžko srovnatelné. Proto stanovení komplexního zatížení krajiny předpokládáme, že frekvence pěších turistů je přímo úměrná hustotě turistických tras.

Zatížení území kraje pěší turistikou bylo stanoveno z hustoty turistických tras do čtyř kategorií – náhodné (0 km/100 km²), malé (1 – 50 km/100 km²), zvýšené (51 – 150 km/100 km²), vysoké (nad 150 km/100 km²). Největší hustota turistických tras (viz obr. 12), resp. největší potenciální zátěž pěší turistikou, je v oblasti Prachovských skal na Jičínsku, na jižním hřebenu Krkonoš, v oblasti Adršpašsko-Teplických skal, v okolí Rtyně v Podkrkonoší, Broumovské stěny, na jih od Náchoda a v severní části Orlických hor.

Cykloturistika

Cykloturistika jako forma trávení volného času zaznamenala během posledních osmi let obrovský rozmach. Její stále vzrůstající obliba podnítila vytvoření sítě cyklistických tras či přímo výstavbu nových cyklostezek. K páteřní síti „celorepublikových“ tras se přimykají v jednotlivých regionech vedlejší, doplňkové či naučné cyklistické trasy. Stejně jako u pěší turistiky zatížení životního prostředí je možné stanovit pouze za základě hustoty sítě cyklistických tras.

V současné době je v České republice označeno celkem 20 500 km cyklistických tras (dle KČT), z toho v Královéhradeckém kraji je označeno cca 1 800 km tras. Celková hustota sítě cyklistických tras v kraji činí přibližně 37,8 km/100 km². Názor, že je tato síť hustší v turisticky atraktivnějších oblastech, platí výrazně pouze v Krkonoších, oproti turistickým trasám je výrazně hustší v okolí měst. Plánovaná síť registrovaných cyklistických tras není na území kraje zcela hotova – vyznačení v terénu je provedeno zatím jen v okresech Náchod, Jičín a Trutnov. Ve zbylém území kraje je stanovení a následné postupné vyznačování tras zatím ve stadiu příprav.

Intenzita cykloturistiky je maximální v letním období a kulminuje zejména v červenci a srpnu. Dostupné údaje o průměrné denní frekvenci cyklistů se vztahují pouze ke komunikacím, na kterých bylo provedeno plánované Sčítání frekvence dopravy 2001 Ředitelstvím silnic a dálnic, nebo k trasám probíhajícím centry větších měst. Tyto údaje nejsou dostačující pro stanovení celkového zatížení kraje touto formou cestovního ruchu. Proto pro stanovení komplexního zatížení krajiny předpokládáme, že frekvence cykloturistů je přímo úměrná hustotě současných cyklistických tras, i když síť není zatím kompletní.

Zatížení území kraje cykloturistikou bylo stanoveno z hustoty cyklistických tras do čtyř

kategorií– náhodné (0 km/100 km²), malé (1 – 50 km/100 km²), zvýšené (51 – 150 km/100 km²), vysoké (nad 150 km/100 km²). Největší hustota cyklistických tras je patrná v oblasti jižního hřbetu Krkonoš, dále v okolí Broumovských stěn i na jihovýchod od Hradce Králové se hodnota pohybuje okolo 150 km/100 km².

Zimní sporty

Lyžařské zimní aktivity (sjezdové lyžování a lyžařská turistika) se soustřeďují do 4 základních oblastí kraje – Krkonoše, Orlické hory, Jestřebí hory a Žacléřsko. V ostatních místech kraje jsou tyto aktivity časově limitované a jejich význam je místní, časově omezený na krátkodobou rekreaci obyvatel z okolí (např. Zvičina u Dvora Králové nad Labem). Zatížení je možné stanovit na základě plochy sjezdových drah, kapacity vleků a hustoty sítě lyžařských tras.

Pro lyžařskou turistiku jsou využívány často některé značené turistické trasy, v horských oblastech je pro tyto aktivity využíváno speciálních značených zimních turistických tras. Oba typy tras bývají ve vyšších partiích značeny tyčemi a většinou se navzájem prolínají. Kromě toho je v okolí každého střediska upravován autonomní systém místních běžeckých stop a okruhů, případně i závodních a standardních běžeckých tratí. Možnou zátěž krajiny lyžařskou turistikou lze tedy odvodit ze zátěže dané hustotou značených turistických tras (viz obr. 12). Největší zátěž se projevuje v horských oblastech, kde vzhledem ke sněhovým podmínkám se jedná o časově delší období (tj. v oblastech nad 600 m n.m. cca 4 měsíce).

Zatížení území kraje zimními lyžařskými sporty bylo stanoveno na základě jejich intenzity dané hustotou tras, kapacitou sjezdovek a nadmořskou výškou do čtyř kategorií (viz obr. 14) – náhodné (oblasti pod 600 m n.m., jev nezjištěn), malé (místní lokality zimních sportů), zvýšené (nad 600 m n.m., kapacita vleků v sídle přes 1000 osob/hod), vysoké (nad 600 m n.m., kapacita vleků v sídle nad 5000 osob/hod). Největší zatížení dané kapacitou vleků má Špindlerův Mlýn, která se pohybuje ve dvou lokalitách Svatý Petr a Medvědin téměř na hodnotě 17 000 osob/hod. Ostatní střediska Pec pod Sněžkou a Jánské lázně mají celkovou kapacitu vleků přes 8 000 osob/hod, Deštné v Orlických horách téměř 6 000 osob/hod.

Vodní turistika a sporty

Vodáctví v kraji nemá tak masový charakter jako v Jihočeském kraji. Tato aktivita je vázána na splavnost jednotlivých úseků vodních toků, které jsou většinou splavné na jaře nebo při velkých deštích, a také vzhledem k velké četnosti jezů na tocích nejsou tak využívány. Zatížení krajiny touto aktivitou je nízké, má pouze liniový charakter.

Mezi vodácky zajímavé vodní toky (viz obr. 15) v kraji patří (od západu) Cidlina s Javorkou, Labe s Úpa, Metuje, Orlice (Divoká, Tichá) a její přítoky (Dědina se Zlatým potokem, Bělá s Kněžnou, Zdobnice).

Sportovní plavba motorových a bezmotorových člunů je povolena pouze v lokalitě Velký Vřešťov a Rozkoš.

Ostatní formy cestovního ruchu

Ostatní formy cestovního ruchu jsou vázány na vybavenost objektu cestovního ruchu či turistického střediska a jeho okolí ostatní sportovní infrastrukturou, která rozšiřuje spektrum

možných aktivit. Radíme k ní bazény, koupaliště, atletické a zimní stadiony, sportovní haly, tělocvičny a hřiště pro různé hry (tenis, volejbal, basketbal, nohejbal, squash apod.), bowling a fitness centra, golfová hřiště, paraglyding atd.

Podíl těchto forem cestovního ruchu a rekreace na zatížení životního prostředí je dán návštěvností (viz kap.2) těchto objektů (kromě paraglidingu a horolezectví). Koncentrace velkého počtu lidí zatěžuje ŽP zejména druhotně přes intenzivní dopravu a odpady apod.

2. Programové a koncepční dokumenty státní politiky cestovního ruchu

Přehled dosud provedených analýz a koncepčních dokumentů rozvoje cestovního ruchu (**zdroj: doplněná studie GaREP**)

- Analýza příjezdového cestovního ruchu (1992 – 2001). Praha, ČCCR, 2002
- Kompendium statistik cestovního ruchu v ČR 2002. Praha, ČCCR, 2003
- Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR. Praha, MMR, 1999
- Konzultační dokument sektoru cestovních služeb. Praha, MMR, 1999
- Národní rozvojový plán ČR na období 2000-2006. Praha, MMR, 2000, 2001
- Program obnovy venkova. Praha, MMR, 1998-2002

- Program PHARE CBC
- Sektorový operační plán cestovního ruchu a lázeňství. Praha, MMR, 2002
- Společný regionální operační program Regionů NUTS II na období 2003-2006. Praha DHV, 2002
- Státní program podpory CR. Praha, MMR, 2000, 2001
- Strategie regionálního rozvoje ČR. Praha, MMR, 1999
- Vliv členství ČR v EU na cestovní ruch. Praha, ČCCR, 2002
- Výsledky studie o příjezdovém cestovním ruchu do ČR. Praha, ČCCR, 2002
- Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje

3. Programové a koncepční dokumenty politiky cestovního ruchu regionální úrovně

Mezi základní dokumenty v oblasti regionální problematiky cestovního ruchu patří v Královéhradeckém kraji následující materiály:

- Návrh Programu rozvoje Královéhradeckého kraje. RRA Východní Čechy, BergmanGroup Praha, 2000
- Jung, Č.: Koncepce rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje. Hradec Králové, Krajský úřad Královéhradeckého kraje
- Prognóza územního a hospodářského rozvoje Královéhradeckého kraje. SURPMO, inženýrská a projektová společnost, a.s., Hradec Králové 2001
- Program rozvoje cestovního ruchu turistické oblasti Krkonoše. GaREP, spol. s r.o., Brno, 2003
- Program rozvoje územního obvodu Královéhradeckého kraje. Hradec Králové, KÚ
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Hradec Králové, RŘMV 2000, aktualizace ARR Liberec 2001

- Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje. RRA Východní Čechy, spol. s r.o., BergmanGroup Praha, DHV ČR Ostrava, spol. s r.o., Hradec Králové 2000

